

BIULETYN
SĄDU NAJWYŻSZEGO
nr 3/2025

z dnia 25 kwietnia 2025 r.

Spis treści

	Str.
PYTANIA PRAWNE DO IZBY CYWILNEJ.....	2
UCHWAŁY IZBY CYWILNEJ	5
UCHWAŁY IZBY KARNEJ.....	9
PYTANIE PRAWNE DO IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ I SPRAW PUBLICZNYCH	11
PYTANIA PRAWNE DO IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	13
UCHWAŁY IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	15

PYTANIA PRAWNE DO IZBY CYWILNEJ

III CZP 6/25

Pytanie prawne Sądu Wojewódzkiego dla województwa Warszawskiego w Warszawie z dnia 15 lutego 1968 r. przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Jeżeli postanowienie Sądu Rewizyjnego odrzucającego rewizję jest oczywiście bezzasadne, czy można w takim przypadku zastosować analogię z art. 395 § 2 k.p.c. i zmienić takie postanowienie przez Sąd II instancji w kierunku nadanie biegu rewizji?”

III CZP 7/25

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Katowicach przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy reguła ustalania końca okresu przedawnienia zawarta w art. 118 zdanie drugie kodeksu cywilnego znajduje zastosowanie także do trzyletniego terminu przedawnienia roszczenia wekslowego przeciwko wystawcy weksla własnego przewidzianego treścią art. 70 w zw. z art. 103 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe?”

III CZP 8/25

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Szczecinie przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„1. Czy do kosztów postępowania zabezpieczającego, wywołanego wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia niepodlegającego wykonaniu przez organ egzekucyjny, złożonym w toku postępowania rozpoznawczego, należą koszty zastępstwa procesowego strony reprezentowanej przez adwokata lub radcę prawnego ustalane odrębnie od kosztów zastępstwa procesowego należnych za postępowanie rozpoznawcze?

2. W przypadku odpowiedzi twierdzącej – w jakiej wysokości należy ustalać koszty zastępstwa procesowego strony reprezentowanej przez adwokata lub radcę w postępowaniu zabezpieczającym?”

III CZP 9/25

Pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego przedstawione do rozpoznania przez skład 7 sędziów Sądu Najwyższego:

„1. Czy przed wejściem w życie art. 305¹–305⁴ k.c. było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu?

2. Czy okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹–305⁴ k.c. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności?”

III CZP 10/25

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Gliwicach przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy dopuszczalny jest wpis w księdze wieczystej na podstawie odpisu dokumentu poświadczonego za zgodność z oryginałem przez notariusza?”

III CZP 11/25

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Białymstoku przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„1. Czy do niezbędnych kosztów procesu należnych stronie reprezentowanej przez adwokata na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. poza wynagrodzeniem ustalonym w przy uwzględnieniu przedmiotu sprawy objętej pozwem, należy doliczyć wynagrodzenie z tytułu rozpoznania zawartego w pozwie wniosku o udzielenie zabezpieczenia?

2. W przypadku odpowiedzi pozytywnej na pytanie zawarte w pkt. 1., wg jakiej stawki należy ustalić wynagrodzenie z tytułu rozpoznania wniosku o zabezpieczenie zawartego w pozwie, a w szczególności czy w wysokości 25% stawki obliczonej na podstawie § 2 w oparciu o § 8 ust. 1 pkt. 7 tj. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 z późn. zm.), czy w stałej kwocie 240 zł w oparciu o § 8 ust. 1 pkt. 3 ww. rozporządzenia, ewentualnie wg innej wyżej niewymienionej?”

UCHWAŁY IZBY CYWILNEJ

III CZP 43/22 – z dnia 4 marca 2025 r. w składzie 7 sędziów na pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„1. Czy zawezwanie do próby ugodowej może przerwać bieg przedawnienia roszczenia, a jeśli tak, czy przerwa biegu przedawnienia zależy od tego, czy wierzyciel, mając na względzie zachowanie dłużnika, mógł rozsądnie oceniać, że postępowanie pojednawcze doprowadzi do zawarcia ugody?

2. Czy jeżeli zawezwanie do próby ugodowej spowodowało przeprowadzenie postępowania pojednawczego, w postępowaniu rozpoznawczym dopuszczalne jest ustalenie, że nie przerwało ono biegu przedawnienia roszczenia?”

umorzono postępowanie.

III CZP 6/24 – z dnia 4 marca 2025 r. w składzie całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego na pytanie wniosek Prokuratora Generalnego

Odstępuje od zasady prawnej uchwalonej przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego 22 czerwca 1989 r., III CZP 37/89, i podejmuje uchwałę:

1. Żądanie zmiany oznaczenia płci w akcie urodzenia podlega rozpoznaniu przez sąd w postępowaniu nieprocesowym przy zastosowaniu w drodze analogii art. 36 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego.

2. Zmiana oznaczenia płci w akcie urodzenia może nastąpić

wyłącznie na wniosek osoby, której dotyczy ten akt.

3. Oprócz wnioskodawcy uczestnikiem postępowania może być tylko jego małżonek (art. 510 k.p.c.).

4. Postanowienie uwzględniające wniosek wywołuje skutki od chwili uprawomocnienia się.

III CZP 37/24 – z dnia 5 marca 2025 r. w składzie 7 sędziów na pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego:

W razie dochodzenia od banku zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie umowy kredytu, która okazała się niewiążąca, bankowi nie przysługuje prawo zatrzymania na podstawie art. 496 w zw. z art. 497 k.c.

III CZP 41/24 – z dnia 13 marca 2025 r. w składzie 7 sędziów na pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego:

Sąd, rozpoznając wniosek o ubezwłasnowolnienie, nie jest związany zakresem tego wniosku co do rodzaju ubezwłasnowolnienia.

III CZP 67/23 – z dnia 13 marca 2025 r. w składzie 7 sędziów na pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego:

Sędzia, który brał udział w podjęciu uchwały połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, która została podjęta z rażącym naruszeniem prawa, a następnie wyeliminowana z obrotu prawnego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, nie jest wyłączony z mocy samej ustawy w sprawach, których przedmiot rozstrzygnięcia powiązany jest ze stanowiskiem wyrażonym w tej uchwale co do sprzeczności

składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c., gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

III CZP 9/24 – z dnia 19 marca 2025 r. w składzie 7 sędziów na pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego:

1. Jeżeli dłużnik wyzbył się nieruchomości obciążonej hipoteką, pokrzywdzenie wierzycieli zachodzi, gdy czynność ta doprowadziła do powstania lub do zwiększenia nadwyżki pasywów nad aktywami dłużnika. Oceniając zasadność skargi pauliańskiej, sąd nie bada możliwości zaspokojenia się wierzyciela ze zbywanej nieruchomości (art. 527 § 2 k.c.).

2. Ocena, czy czynność doprowadziła do pokrzywdzenia wierzycieli, jest dokonywana na chwilę zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.).

III CZP 46/23 – z dnia 27 marca 2025 r. w składzie 3 sędziów na pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

W razie wypłacenia zaniżonej dotacji, o której mowa w art. 90 ust. 2b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2016 r. (ostatnio tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 1943) – osobie prowadzącej niepubliczne przedszkole przysługuje w granicach określonych w art. 361 § 2 k.c. roszczenie odszkodowawcze na podstawie art. 471 k.c. stosowanego per analogiam z tytułu szkody spowodowanej wydatkowaniem własnych środków na realizację

zadań podlegających dofinansowaniu dotacją.

UCHWAŁY IZBY KARNEJ

I KZP 8/24 – z dnia 19 marca 2025 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Sosnowcu:

„Jaki jest charakter kosztów procesu zasądzonych w postępowaniu karnym, a w szczególności czy wynikające z orzeczenia w ich przedmiocie roszczenia mają charakter cywilnoprawny i ulegają przedawnieniu według reguł ogólnych prawa cywilnego, a jeśli tak, to czy sądy winny badać kwestię przedawnienia z urzędu, czy też zarzut, jeśli zaś na zarzut to jaki podmiot i w jakim trybie uprawniony jest do jego podniesienia?"

postanowiono odmówić podjęcia uchwały.

I KZP 9/24 – z dnia 19 marca 2025 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Rzeszowie:

1) Czy uprzedni udział sędziego w składzie sądu rozpoznającego apelację od wyroku wydanego w odniesieniu do oskarżonego o czyn z art. 229 § 3 k.k. w zw. z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 273 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., stanowi okoliczność wywołującą uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k. i konieczność wyłączenia tego sędziego od udziału w rozpoznaniu środków odwoławczych wnoszonych w sprawach innych oskarżonych o tak samo zakwalifikowane czyny, które przy zbliżonych opisach łączy udzielenie korzyści w zamian za naruszenie przepisów w związku z wystawieniem poświadczającego nieprawdę zaświadczenia

lekarskiego i wypisywanie zaświadczeń bez badania lekarskiego przez osobę, której uprawniony lekarz udostępnił w tym celu druki zaświadczeń oraz pieczęć osobistą (przy czym osoba wystawiająca zaświadczenie i lekarz nie są stronami tych postępowań odwoławczych),

2) Czy sędzia, który brał udział w uprzednio wydanym wyroku sądu drugiej instancji, jest wyłączony jako *iudex sua causa* od rozpoznania wniosku strony lub żądania innego sędziego o wyłączenie go z powodów, o których mowa w art. 41 § 1 k.p.k., od udziału w składzie wyznaczonym do rozpoznania apelacji w warunkach opisanych w punkcie 1)?

postanowiono odmówić podjęcia uchwały.

**PYTANIE PRAWNE DO IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ
I SPRAW PUBLICZNYCH**

I NZP 2/25

Pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego przedstawione do rozpoznania przez skład 7 sędziów Sądu Najwyższego:

„1) Czy «sądem ustanowionym ustawą» w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka jest organ, którego skład został ukształtowany w ten sposób, że do rozpoznania sprawy w Sądzie Rejonowym została wylosowana w systemie losowego przydziału spraw (SI.PS) osoba, w stosunku do której Prezydent RP wydał postanowienie o powołaniu na urząd sędziego Sądu Rejonowego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany ustawą z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, przy czym rekomendacja była poprzedzona oceną tego gremium dokonaną w trybie art. 58 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych z uwzględnieniem stanowiska kolegium sądu okręgowego, w skład którego na mocy ustawy z dnia 12 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz. U. 2018, poz. 848) wchodził prezes sądu okręgowego i prezesi sądów rejonowych z obszaru właściwości sądu okręgowego, a więc osoby powołane na powyższe stanowiska przez Ministra Sprawiedliwości?

2) W wypadku udzielenia odpowiedzi, że organ ukształtowany

w sposób opisany w punkcie 1 nie jest sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oznacza, że podstawą do wyłączenia osoby wchodzącej do tak ukształtowanego jednoosobowego składu sądu jest bezpośrednio stosowany art. 91 ust 2 Konstytucji RP, który daje pierwszeństwo umowie międzynarodowej ratyfikowanej za uprzednią zgodą wyrażoną ustawą, a taką umową jest Europejska Konwencja Praw Człowieka, czy też jednak mimo wadliwości powołania do osoby tej znajduje zastosowanie procedura tzw. «testu niezależności i niezawisłości sędziowskiej» opisana w art. 42 a Prawo o ustroju sądów powszechnych i ewentualną podstawą do wyłączenia tej osoby od orzekania jest w/w instytucja, względnie przepisy kodeksu postępowania cywilnego od art. 48 do 54?”

PYTANIA PRAWNE DO IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

III PZP 2/25

Pytanie prawne Sądu Okręgowego we Wrocławiu przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie z powództwa prokuratora będącego żołnierzem zawodowym pełniącym zawodową służbę wojskową w powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury przeciwko tej powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury o zapłatę wynagrodzenia stanowiącego różnicę pomiędzy wynagrodzeniem obliczonym na podstawie art. 123 § 1 ustawy z dnia 28.01.2016 r. – Prawo o prokuraturze a wynagrodzeniem faktycznie wypłaconym prokuratorowi na podstawie ustaw o budżetach, a to art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19.11.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022?”

III UZP 2/25

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Lublinie przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy miesiąc, w którym ubezpieczony, określony w art. 18 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, składa wniosek o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia

emerytalne i rentowe na dany rok kalendarzowy według reguł wskazanych w art. 18c ust. 1 ustawy systemowej wlicza się do limitu ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, których liczba ma znaczenie dla oceny istnienia przesłanki określonej w art. 18c ust. 11 pkt 6 ustawy?”

UCHWAŁY IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

III UZP 2/24 – z dnia 11 marca 2025 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

Przepisy działu IV rozdziału 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.) kompleksowo i autonomicznie kształtują zagadnienie opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne, regulując: ich wysokość (art. 79-80 u.ś.o.z.), podstawę ich wymiaru (art. 81 u.ś.o.z.), zbieg tytułów (art. 82 u.ś.o.z.), obniżenie wysokości składki (art. 83 u.ś.o.z.), podmioty zobowiązane do pobierania i opłacania składek, wraz ze wskazaniem podmiotu finansującego składki danego ubezpieczonego (art. 84-86 u.ś.o.z.), zasady opłacania składek (art. 87-87a u.ś.o.z.), koszty poboru i ewidencjonowania składek na ubezpieczenie zdrowotne (art. 88 u.ś.o.z.), odsetki za zwłokę (art. 89 u.ś.o.z.), kontrolę wykonywania obowiązków przez płatników (art. 90 u.ś.o.z.), przekazywanie właściwym ministrom informacji o wysokości składek (art. 91 u.ś.o.z.), dochodzenie roszczeń z tytułu nieopłaconych składek (art. 93 u.ś.o.z.), oraz zwrot nienależnie opłaconych składek (art. 94 u.ś.o.z.). W sytuacji równoczesnego pobierania przez ubezpieczonego renty rodzinnej i renty socjalnej, oba świadczenia – jako samoistne tytuły ubezpieczenia zdrowotnego – powinny być obciążone składką na ubezpieczenie zdrowotne stosownie do przepisów art. 82 ust. 6 i 7 u.ś.o.z. w związku z art. 86 ust. 1 i 2 u.ś.o.z. Skoro ani renta rodzinna ani renta socjalna nie zostały wskazane w katalogu art. 86 ust. 1 u.ś.o.z., do którego odnosi się

przepis art. 86 ust. 2 u.ś.o.z., to w sytuacji pobierania przez ubezpieczonego zarówno renty rodzinnej, jak i renty socjalnej, właściwy organ rentowy odrębnie oblicza, pobiera i odprowadza składkę od każdego z tych świadczeń.

III PZP 5/24 – z dnia 18 marca 2025 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Opolu

Nauczycielowi zawieszonemu w obowiązkach, w związku z trwającym postępowaniem dyscyplinarnym, w przypadku wydania wobec niego prawomocnego orzeczenia uniewinniającego, wypłaca się dodatek motywacyjny i dodatek za wysługę lat, do których nauczyciel nabył prawo jeszcze przed okresem zawieszenia i stanowiły one element składowy jego wynagrodzenia – na podstawie art. 85 u ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 986 ze zm.).